

แนวทางการแก้ไขปัญหาการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุน ของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย¹

ดวงพร อ่อนหวาน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อคือ หนึ่งเพื่อศึกษาปัจจัยปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย และสองเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยสุ่มเลือกจังหวัดตัวแทน 6 จังหวัดในภาคเหนือ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ชุดที่ 1 เก็บข้อมูลจากผู้ประกอบที่เป็นตัวแทน รวม 1,224 ราย ชุดที่ 2, 3 และ 4 เก็บข้อมูลในจังหวัดที่เป็นตัวแทนจากผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมจังหวัด, สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สรรพากร ตามลำดับ หลังจากเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามแล้วได้จัดสนทนากลุ่มย่อย และการประชุมนำเสนอผลการวิจัยเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบและยืนยันข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการจำนวนประมาณร้อยละ 86 ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ประกอบการที่มีสินทรัพย์รวม (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 1 ล้านบาท ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า” ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการยังไม่ทั่วถึงและขาดรายละเอียดที่สำคัญจนทำให้เกิดความเข้าใจผิดคิดว่ามีเครื่องจักรแล้วสามารถขอสินเชื่อได้ทันที ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้าร้อยละ 51.62 ของผู้ตอบคำถาม ไม่ประสงค์จดทะเบียนเครื่องจักร เพราะไม่ต้องการเปิดเผยสถานะของตนเองและเกรงจะมีภาระความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นตามมาตราควบคุมดูแลตาม พ.ร.บ. โรงงาน เมื่อไปขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินหลังจดทะเบียนเครื่องจักรแล้วพบปัญหาในด้านต่างๆ ได้แก่ มีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์พิจารณา ขาดการเตรียมเอกสารในการขอสินเชื่อ ขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อไม่ทันต่อความต้องการ สถาบันการเงินไม่ยินยอมให้ใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกันสินเชื่อเพียงอย่างเดียว และคณะกรรมการระดับข้อพิพาทนอกศาลไม่มีอำนาจบังคับตามกฎหมาย

แนวทางการแก้ไขปัญหาตามโครงการแปลงสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรเป็นทุนของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า เป็นมาตรการระยะยาว เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้าที่มีเครื่องจักรในการประกอบธุรกิจจดทะเบียนเครื่องจักรเพิ่มมากขึ้น

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย“ปัจจัยที่มีผลต่อการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย (กรณีศึกษาการนำเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนในพื้นที่ภาคเหนือ)” ทุนวิจัยจากสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) พ.ศ.2548

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

Abstract

A study was conducted by the Survey Research Method, of which, its purposes are (1) to study obstacle factors on utilizing the machine capitalization program which is being operated by the entrepreneurs from community businesses and entrepreneurs from SMEs in the Northern of Thailand, (2) to study and find out any measures for solving the problems on machine capitalization program which is being operated by the entrepreneurs from community businesses and entrepreneurs from SMEs in the Northern of Thailand.

The research based on 6 selective sampling provinces in North. The primary data was collected by answering questionnaires, Set 1 from 1,224 no. of representatives from entrepreneurs; Set 2, 3 and 4 from the representatives of selected provinces including related officers from the Office of Provincial Industry, Provincial Financial institutes and Provincial Revenue Department respectively. After collecting the questionnaires, a Focus Group discussion and Public Hearings were organized with the related representatives in order to verify and certify the collected data from the survey.

According to the research results, 86% of samples were the small entrepreneurs, hereinafter called 'the grass root level entrepreneurs', including the owners of a community enterprise and a small enterprise whose total value of properties (excluding land) are not over 1 million baht. Some problems was found out from the study as follows: (1. Information on the machine capitalization program has not been publicized widely in particular to the small enterprises and, substantially, its details are so limited that misleads of having machine being able to apply for loan per se. (2. 51.62% of the grass root level entrepreneurs who answer this question do not want to have their machines registered as from their points of views, it would be rather burden to disclose an operation status and to be obliged to rules and regulations of Factory Act than any advantages acquiring from the machine registration. (3. After machine registration, they encounter some problems on loan application towards the operation of financial institutes as follows; (i) Personal qualifications as well as business performance of the entrepreneurs do not meet the bank criteria. (ii) Incompletion of loan application documents (iii) Unsatisfactory with the long period of loan approval according to the screening process of credit verification and machine valuation. (iv) Some physical characteristics of the small machine are insecure for the bank to accept it as collateral as well as difficult to enter an action in Court when default occurs.

In relation to problem solving directions following machine capitalization procedure of the grass root level entrepreneurs, it was recommended as a long term measure to enable increasing in a number of registered machines.

1. ความสำคัญและที่มาของโครงการ

สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน(องค์การมหาชน) หรือ สปท. ได้เริ่มดำเนินนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนอย่างเต็มรูปแบบมาตั้งแต่ต้นปี 2547 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนผู้ครอบครองสินทรัพย์สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ โดยการนำสินทรัพย์ไปเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ซึ่งเครื่องจักรก็เป็นสินทรัพย์ประเภทหนึ่งตามนโยบายนี้ โดยผู้ประกอบการที่มีเครื่องจักรเมื่อนำไปจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในแต่ละจังหวัด หรือที่สำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลาง กรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้วเจ้าของสามารถนำไปจดทะเบียนเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินได้ ทำให้เจ้าของเครื่องจักรมีโอกาสเข้าหาแหล่งเงินทุนสำหรับหมุนเวียนใช้ในกิจการนอกเหนือจากเงินทุนหมุนเวียนที่ได้จากการจำนองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยหน่วยงานภาครัฐคือกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้รับการกำหนดให้ดูแลและรับผิดชอบการดำเนินงานแปลงสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปเป็นทุน โดยมุ่งเน้นให้มีการจดทะเบียนเครื่องจักรเพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลายและครอบคลุมในทุก ๆ ประเภทของเครื่องจักร โดยเฉพาะเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หลังดำเนินนโยบายผ่านไปแล้วหนึ่งปีตัวเลขการจดทะเบียนเครื่องจักรและการจดทะเบียนเพิ่มขึ้นน้อยมากและเมื่อพิจารณาจากวงเงินจดทะเบียนเครื่องจักรแล้วจะพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือผู้ประกอบการระดับรากหญ้าซึ่งแต่ละรายมีเครื่องจักรมูลค่าโดยรวมไม่สูงมากนัก มีจำนวนน้อยรายที่ใช้โอกาสจากโครงการแปลงสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรเป็นทุนนี้ โครงการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของธุรกิจชุมชนและธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย จึงมุ่งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเน้นการแก้ไขปัญหาให้กับผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้าซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับประโยชน์จากนโยบายนี้โดยตรง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยสุ่มเลือกจังหวัดตัวแทนจากทั้งหมด 17 จังหวัดในภาคเหนือออกมา 6 จังหวัด โดยแบ่งเป็นภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง และแบ่งขนาดออกเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก (ดวงพร, 2545) ภาคเหนือตอนบน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน ภาคเหนือตอนล่าง 3 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ พิจิตร และตาก (ตารางที่ 1) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม (ตารางที่ 2) คือ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
เชียงใหม่	444	36.28
นครสวรรค์	243	19.85
ลำพูน	161	13.16
ลำปาง	149	12.17
พิษณุโลก	131	10.70
ตาก	96	7.84
รวม	1,224	100.00

กลุ่มที่ 1) ผู้ประกอบการธุรกิจทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธุรกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชนซึ่งครอบคลุมประเภทธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจพาณิชย์ ธุรกิจบริการ และธุรกิจการเกษตร จำนวนตามสัดส่วนของขนาดประชากรจังหวัด เป็นจำนวน 1,224 ราย

กลุ่มที่ 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลาง กรมโรงงานอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมจังหวัด สรรพกรจังหวัดใน 6 จังหวัดที่เป็นตัวแทน รวม 13 หน่วยงาน

กลุ่มที่ 3) เจ้าหน้าที่ธนาคารที่เกี่ยวข้อง ใน 6 จังหวัดที่เป็นตัวแทน รวม 12 หน่วยงาน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการจำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจและประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจ	รูปแบบการดำเนินธุรกิจ						รวม	
	วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		ธุรกิจชุมชน		วิสาหกิจชุมชน		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิต	259	32.62	172	52.44	69	67.65	500	40.85
ธุรกิจพาณิชย์	82	10.33	37	11.28	6	5.88	125	10.21
ธุรกิจการเกษตร	69	8.69	32	9.76	4	3.92	105	8.58
ธุรกิจบริการ	384	48.36	87	26.52	23	22.55	494	40.36
รวม	794	100.00	328	100.00	102	100.00	1,224	100.00
ร้อยละของตัวอย่างทั้งหมด	794	64.87	328	26.80	102	8.33	1,224	100.00

วิธีการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การสอบถามโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) แล้ว เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบการ การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงแล้วเป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลของกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐและเจ้าหน้าที่ธนาคารที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) และการประชุมนำเสนอผลการวิจัยเพื่อรับฟังประชาพิจารณ์ (Public Hearings) เพื่อตรวจสอบและยืนยันข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ และบทความวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

4. ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุน ของธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย กรณีศึกษาการนำเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนในพื้นที่ภาคเหนือ พบว่า

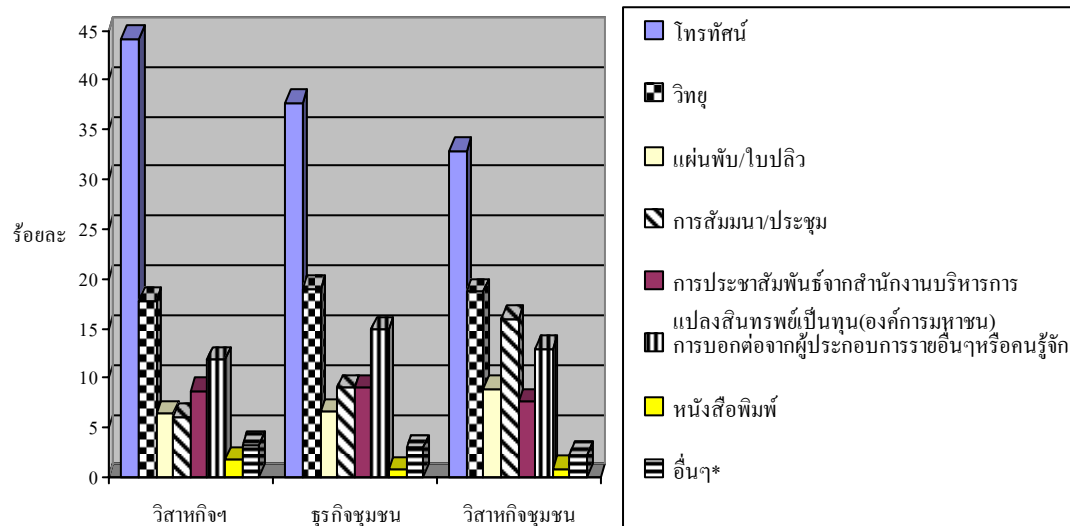
1. ผู้ประกอบการที่มีสินทรัพย์รวม (ไม่รวมที่ดิน) ไม่เกิน 1 ล้านบาท มีจำนวนประมาณร้อยละ 86 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า” ส่วนผู้ประกอบการที่มีสินทรัพย์รวม (ไม่รวมที่ดิน) เกิน 1 ล้านบาท มีจำนวนประมาณร้อยละ 14 ของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 3) ในในที่นี้จะเรียกว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” ผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามรับทราบว่ามีการแปลงเครื่องจักรเป็นทุนจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (รูปภาพที่ 1) แต่การประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการยังไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า และขาดรายละเอียดที่สำคัญจนทำให้เกิดความเข้าใจผิดคิดว่ามีเครื่องจักรแล้วสามารถขอสินเชื่อได้ทันที

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวม (ไม่รวมที่ดิน) ต่อราย*

กลุ่มมูลค่าสินทรัพย์รวม (ไม่รวมที่ดิน) ต่อราย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1 ล้านบาท	877	86.06
เกิน 1 ล้านบาทขึ้นไป	142	13.94
รวม	1,019	100.00

* คิดเปอร์เซ็นต์ตามจำนวนผู้ตอบคำถาม

รูปภาพที่ 1 แผนภูมิแท่งแสดงร้อยละของแหล่ง/สื่อในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการจำแนกตามรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

ส่วนปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ ได้แก่ มูลค่าสินทรัพย์รวม (ไม่รวมที่ดิน) การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และความพึงพอใจเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของกรมโรงงาน เป็นต้น ส่วนปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ผู้ประกอบการยังไม่มี ความจำเป็นที่จะขอสินเชื่อ ด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายละเอียดการจดทะเบียน และขั้นตอนการจดทะเบียน เครื่องจักร เป็นต้น

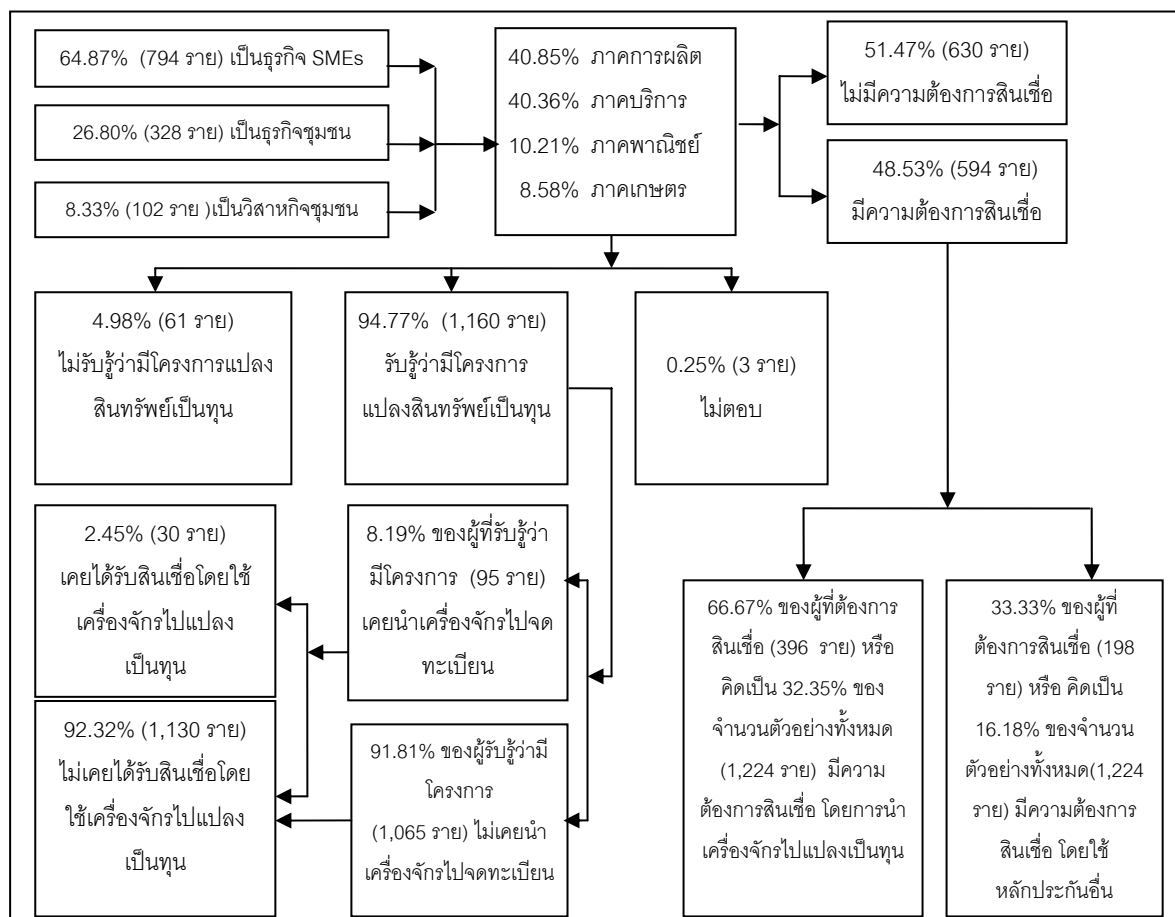
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการขอสินเชื่อโดยใช้เครื่องหมายการค้าเป็นหลักประกันของผู้ประกอบการที่ตอบ แบบสอบถาม ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ ได้แก่ อายุผู้ประกอบการ ความต้องการสินเชื่อในปัจจุบัน และด้านอื่นๆ เกี่ยวกับการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน เช่น ระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ วงเงินที่ให้กู้ เป็นต้น ส่วนปัญหาและ อุปสรรค ได้แก่ มีการระงับหนี้สินเดิมอยู่มาก ภาวะเศรษฐกิจและตลาดยังไม่ฟื้นตัวเพิ่ม ด้านการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับรายละเอียดการขอสินเชื่อ และขั้นตอนในการขอสินเชื่อของสถาบันการเงินที่ไม่เอื้อให้กับกลุ่ม ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า เป็นต้น

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับสินเชื่อโดยใช้เครื่องหมายการค้าเป็นหลักประกันของผู้ประกอบการที่ตอบ แบบสอบถาม ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ ได้แก่ ทุนจดทะเบียนของผู้ประกอบการ และวงเงินที่ให้สินเชื่อ เป็นต้น ส่วนปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การใช้เครื่องหมายการค้าเป็นหลักประกันมีความยุ่งยากมากกว่าหลักทรัพย์อื่น ด้านการ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายละเอียดการขอสินเชื่อ และขั้นตอนในการขอสินเชื่อของสถาบันการเงินที่ไม่เอื้อ ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า เป็นต้น (รูปภาพที่ 2)

2. การจดทะเบียนเครื่องจักร ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้าส่วนใหญ่เครื่องจักรจะมีขนาดตั้งแต่ 5 แรงม้าขึ้นไป ซึ่งจะเข้าข่ายเป็นโรงงาน ธุรกิจที่เข้าข่ายเป็นโรงงานจะมีระเบียบวิธีปฏิบัติและมีมาตรการควบคุมดูแลตาม พ.ร.บ.โรงงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจระดับรากหญ้าร้อยละ 51.62 ของผู้ตอบคำถาม ไม่ประสงค์จดทะเบียนเครื่องจักร เพื่อนำไปใช้เป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อ (ตารางที่ 4) เพราะไม่ต้องการเปิดเผยสถานะของตนเองและเกรงจะมีภาระความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นมากว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจดทะเบียนเครื่องจักร

3. การขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า มีปัญหาในด้านต่างๆ ได้แก่ ปัญหาการมีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์พิจารณาของสถาบันการเงิน ขาดการเตรียมเอกสารในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน เช่น ไม่มีแผนธุรกิจ ไม่มีบัญชีเดินสะพัด และการจัดทำบัญชีของกิจการ ปัญหาขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินไม่ทันต่อความต้องการของผู้ประกอบการ เพราะสถาบันการเงินมีขั้นตอนการตรวจสอบเครดิตของผู้ขอสินเชื่อและการประเมินราคาเครื่องจักรก่อน ปัญหาที่สถาบันการเงินต้องรับความเสี่ยงในการใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกัน โดยเฉพาะเครื่องจักรขนาดเล็กที่มีมูลค่าต่ำ มีค่าเสื่อมราคาในตัวเองทำให้มูลค่าของเครื่องจักรลดลง เครื่องจักรบางประเภทสามารถเคลื่อนย้ายได้ และเครื่องจักรมีลักษณะเฉพาะจึงมีปัญหาในการบังคับคดีของสถาบันการเงิน ทำให้สถาบันการเงินไม่ยินยอมให้ใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกันสินเชื่อเพียงอย่างเดียว แต่จะใช้เป็นหลักทรัพย์สินเสริมหลักทรัพย์สินอื่น ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการประเมินเครื่องจักรเพื่อขอสินเชื่อเป็นภาระของผู้ประกอบการและใช้เวลาดำเนินการนาน

รูปภาพที่ 2 ร้อยละของผู้ประกอบการตามขนาดและประเภทของธุรกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียน
เครื่องจักร และการนำเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุน

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการที่มีความต้องการนำเครื่องจักรไปใช้เป็นหลักประกันในการ
ขอสินเชื่อ*

กลุ่มผู้ประกอบการ	ปัจจุบันมีความต้องการนำเครื่องจักรไปใช้เป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อหรือไม่				รวม	
	มี		ไม่มี		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า	351	34.44	526	51.62	877	86.06
ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	45	4.42	97	9.52	142	13.94
รวม	396	38.86	623	61.14	1,019	100.00

* คิดเปอร์เซ็นต์ตามจำนวนผู้ตอบคำถาม

4. การระงับข้อพิพาทนอกศาล ในการติดตามหนี้ เร่งรัดหนี้สถาบันการเงินจะดำเนินการโดยปกติอยู่แล้ว ซึ่งที่ผ่านมาใช้เวลาประมาณ 6 เดือน จึงจะดำเนินการฟ้องศาลบังคับชำระหนี้ และเห็นว่า คณะกรรมการระงับข้อพิพาทนอกศาลจะต้องมีอำนาจบังคับตามกฎหมายมากกว่าเป็นลักษณะประสานงาน

5. แนวทางการแก้ไขปัญหา

แนวทางการแก้ไขปัญหาโครงการแปลงเครื่องจักรเป็นทุนจึงมี 2 แนวทางสำหรับผู้ประกอบการ 2 กลุ่ม คือ “ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” และ “ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า” ดังนี้

แนวทางที่ 1 แนวทางการแก้ไขปัญหาตามโครงการแปลงสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรเป็นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นการปรับปรุงแนวทางเดิมโดยมีมาตรการระยะสั้นและมาตรการระยะยาว ได้แก่

มาตรการระยะสั้น ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงลึกเกี่ยวกับเอกสาร ขั้นตอน สิทธิประโยชน์ และมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐต่างๆ ควรยกเลิกค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเครื่องจักรในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลทางจิตวิทยา ควรให้สถาบันการเงินของภาครัฐเข้ามาสนับสนุนการให้สินเชื่อโครงการแปลงเครื่องจักรเป็นทุนในช่วงแรก เพื่อเป็นโครงการนำร่อง อันจะนำไปสู่การจูงใจให้สถาบันการเงินพาณิชย์อื่นๆ เข้ามาร่วมโครงการในโอกาสต่อไปและควร ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ ให้มีความเข้มแข็งสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนและพร้อมที่จะเข้าสู่โครงการแปลงเครื่องจักรเป็นทุน

มาตรการระยะยาว ผลักดันกฎหมายขึ้นรองรับคณะกรรมการระงับข้อพิพาทนอกศาล (Clearing House) ซึ่งเป็นองค์กรกลางทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานการเจรจา ไกล่เกลี่ย และประนอมข้อพิพาท ในกรณีผิดสัญญาการชำระหนี้และสถาบันการเงินกับผู้ประกอบการไม่สามารถตกลงกันได้ เพื่อให้มีอำนาจในการดำเนินการระงับข้อพิพาทอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวทางที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหาตามโครงการแปลงสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรเป็นทุนของกลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้า (รูปภาพที่ 3) เป็นมาตรการระยะยาว เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้าที่มีเครื่องจักรในการประกอบธุรกิจจดทะเบียนเครื่องจักรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้บัญชีสินทรัพย์รวมของประเทศที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น และทำให้กรมโรงงานมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักรของทั่วประเทศ โดยมีองค์ประกอบของนโยบาย ดังนี้

1. การผลักดันนโยบายต่างๆ คือ การพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และหรือกฎระเบียบข้อบังคับ ที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนและจูงใจให้ผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้าสามารถนำเครื่องจักรไปจดทะเบียนได้มากขึ้น การเพิ่มช่องทางการรับจดทะเบียนเครื่องจักร โดยมอบอำนาจหน้าที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. และหรือเทศบาล) เป็นผู้รับดำเนินการจดทะเบียนเครื่องจักรสำหรับผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้าเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสามารถตรวจสอบติดตามดูแลเครื่องจักรได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น การผลักดันมาตรการจูงใจด้านภาษี โดยกำหนดสิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐสำหรับผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้าซึ่งจดทะเบียนเครื่องจักรหรือเข้าโครงการแปลงเครื่องจักรเป็นทุน และ/หรือการผ่านเงื่อนไขของมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (มผช.) โดย กำหนดเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการสินค้าชุมชนที่

เข้าคัดเลือก มผช. ระบุให้เครื่องจักรของผู้ประกอบการสินค้าชุมชนจะต้องผ่านการจดทะเบียนเครื่องจักรเสียก่อนจึงจะได้รับสิทธิ์เข้ารับการคัดเลือก มผช.

2. การจัดทำคู่มือการจดทะเบียนเครื่องจักรเพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ โดยสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานกลาง และจัดการอบรมสัมมนาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน

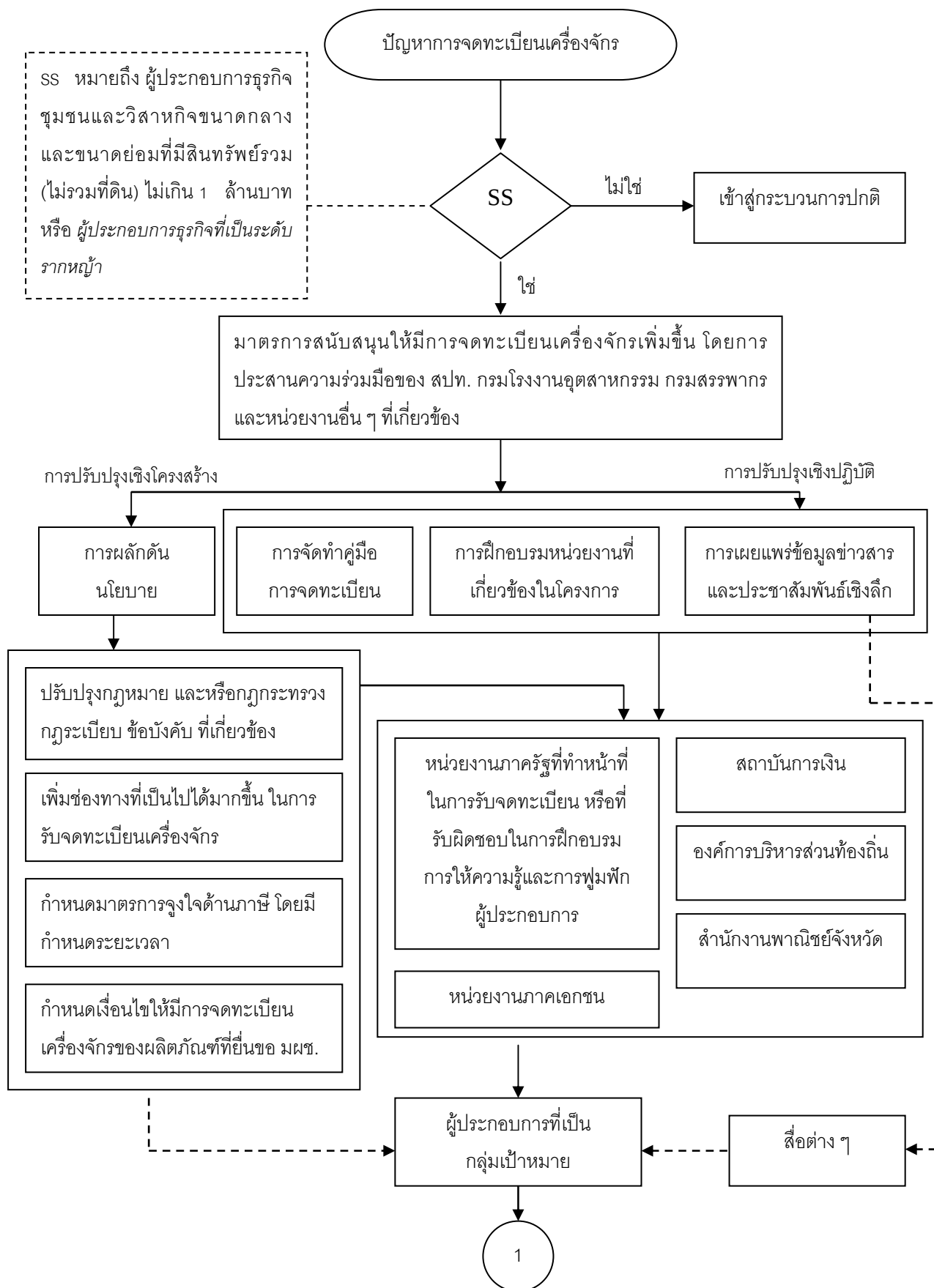
3. การประชาสัมพันธ์ โดยสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานกลางในการออกแบบข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สถาบันการเงิน หอการค้า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

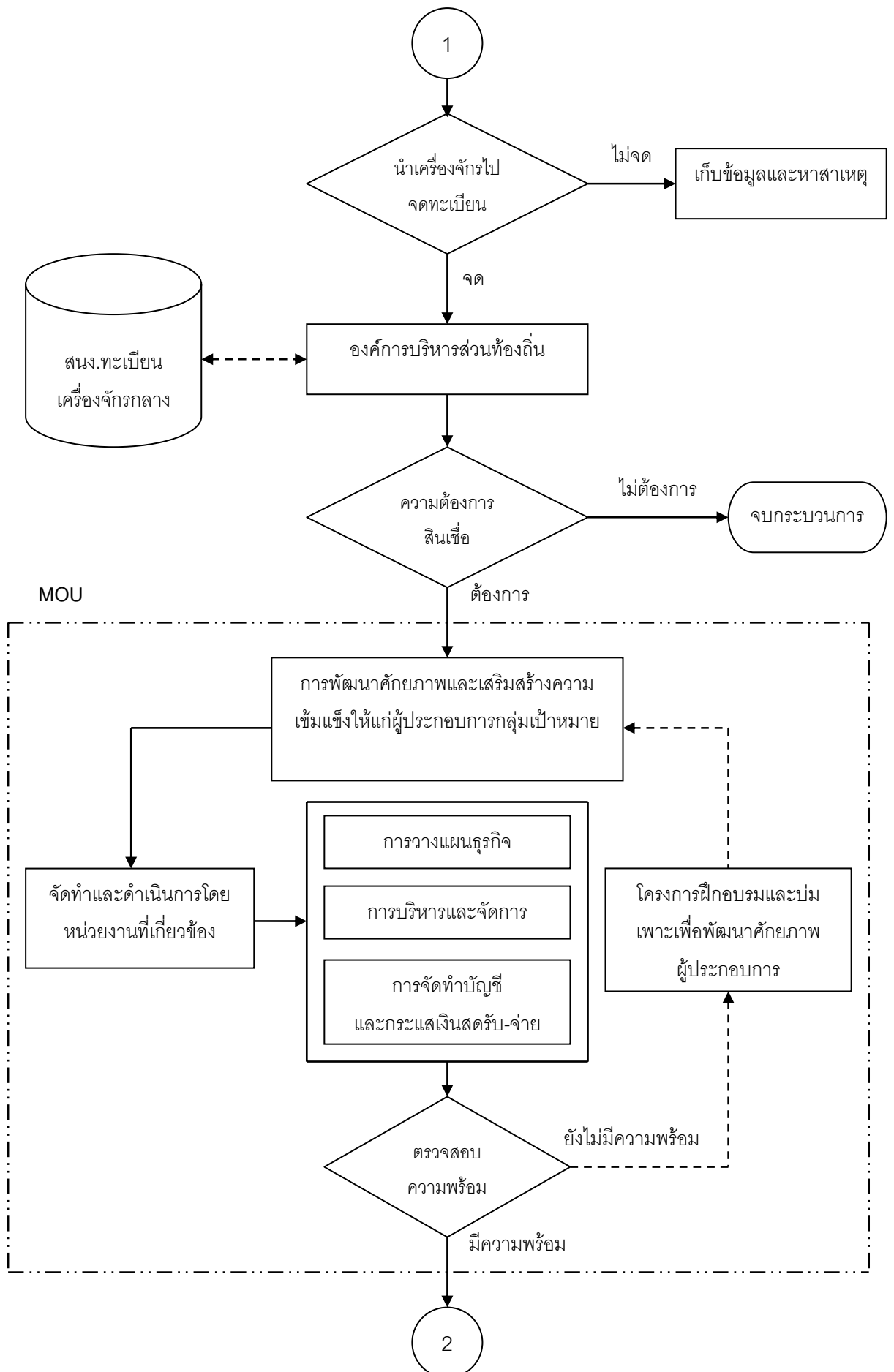
4. เมื่อผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้าจดทะเบียนเครื่องจักรที่ อบรม. หรือเทศบาลในท้องถิ่นแล้ว หากประสงค์จะขอสินเชื่อก็ควรจะมีการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการให้เข้มแข็งและสามารถเตรียมเอกสารต่างๆ ได้ โดยผ่านการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนธุรกิจ การบริหารจัดการ และการจัดทำบัญชี จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรมีการจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) การดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะ

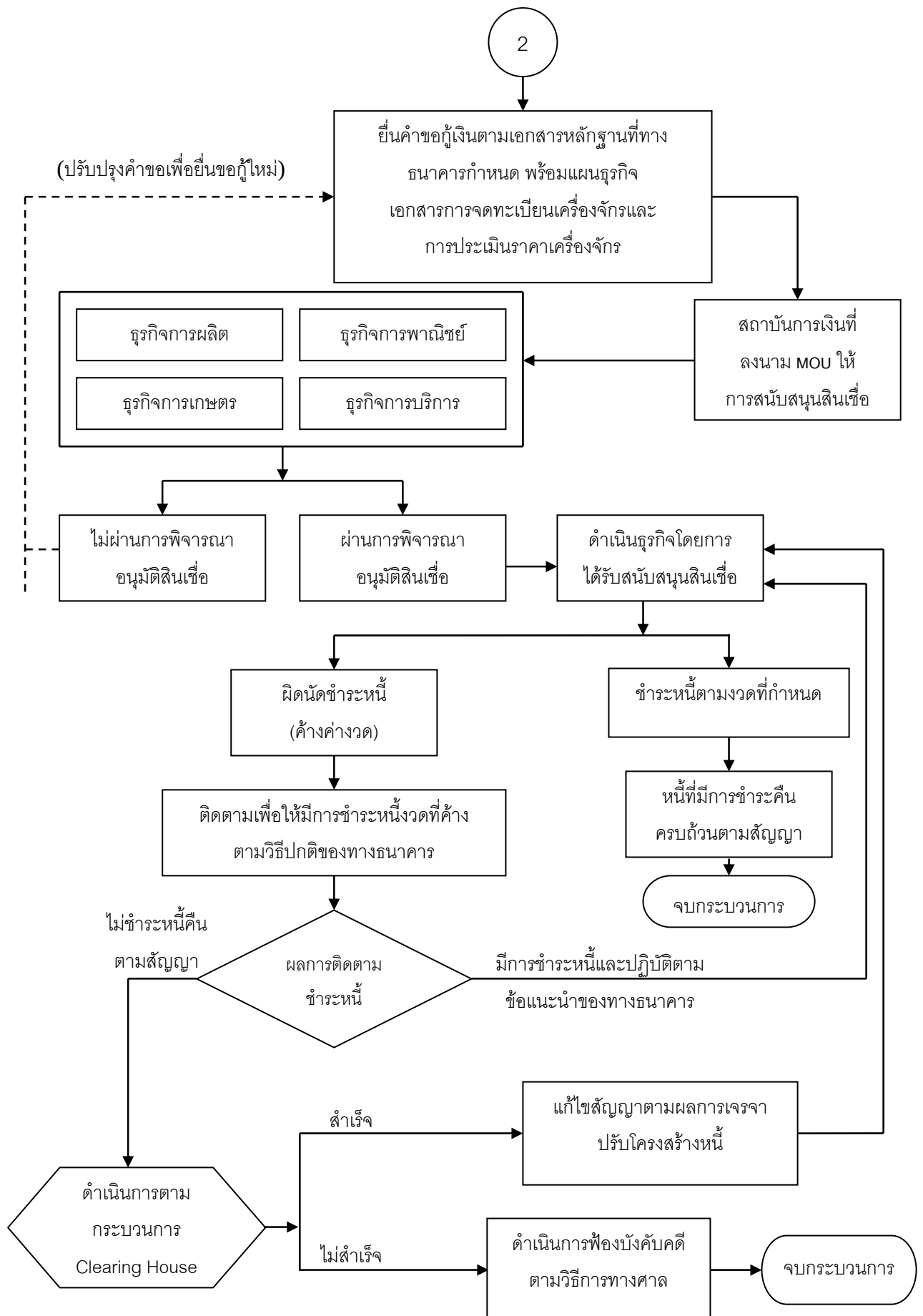
5. เมื่อผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้ามีความพร้อมในด้านต่างๆ แล้ว สามารถยื่นขอสินเชื่อได้จากสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ (MOU) โดยให้สถาบันการเงินพิจารณาสินเชื่อตามประเภทลูกค้าหลักของสถาบันการเงิน

6. ควรมีการพิจารณาทบทวนวิธีการและแนวทางปฏิบัติของกระบวนการระงับข้อพิพาทนอกศาล กรณีกลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นระดับรากหญ้าได้รับสินเชื่อโดยใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกันจากสถาบันการเงินแล้วผิดสัญญาการชำระหนี้ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

รูปภาพที่ 3 แสดงแบบจำลองแนวทางการแปลงเครื่องจักรเป็นทุนของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นระดับรากหญ้า

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย **SPSS for Windows**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร อ่อนหวาน และคณะ. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำสินทรัพย์ประเภทเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนของธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย (กรณีศึกษาการนำเครื่องจักรไปแปลงเป็นทุนในพื้นที่ภาคเหนือ). กรุงเทพฯ: ทุนอุดหนุนงานวิจัยจากสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน).
- _____. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจชุมชนในเขตภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: ทุนอุดหนุนงานวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- นพรัตน์ ชัยบัณฑิตย์. 2541. ระบบติดตามเรื่องราวการขออนุญาตจดทะเบียนเครื่องจักร. เอกสารทางวิชาการ ใช้ประกอบการพิจารณาประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งเป็นนักวิชาการคอมพิวเตอร์ 8 วช.
- ปิยะ พงษ์ปวน . สินเชื่อเพื่อโอกาส : สื่อเกษตร สารสนเทศการเกษตรเพื่อชุมชน. [สัมภาษณ์]
- ปิติพงษ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา. 2547. “ บทสัมภาษณ์ ” ฐานเศรษฐกิจ 24,896 (15-17 เมษายน 2547): 8-9.
- พงศ์พัฒน์ คุโรวาท. 2546. “ การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน : มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจใหม่ของรัฐบาล.” วารสารธนาคารกรุงเทพ (30 พฤษภาคม 2546)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน). คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการเข้าร่วมโครงการการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การแก้ไขปัญหาและระดับข้อพิพาทนอกศาล (Clearing House), ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- _____. 2547. แผนปฏิบัติงานการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ปี 2547 (เอกสารเล่ม 2). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- อนันต์ เกตุวงศ์. 2541. หลักและเทคนิคการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Kotler, Phillip. 2000. **Marketing Management**. 10th ed. Upper Saddle River, New Jersey : Prentice Hall, Inc.